

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِهِ

دانشگاه پیام نور

واحد تهران غرب

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته علوم سیاسی

عنوان:

جایگاه تروریسم در سیاست خارجی عربستان سعودی

استاد راهنما:

دکتر حاتمی

استاد مشاور:

دکتر امیر خانی

دانشجو:

محمد رحیمی

بهار ۱۳۹۴

جایگاه تروریسم در سیاست خارجی عربستان سعودی

این پایان نامه را به روح بلند و ملکوتی دایی عزیزم سردار رشید اسلام شهید

جاوید الأثر **کاظم کبیری** تقدیم می نمایم.

تشکر و قدردانی

اینجانب پیش از همه عزیزان از جناب استاد عزیزم آقای دکتر حاتمی که در نوشتن این پایان نامه با دریای علوم و معارف شان در تمامی برهه های نگارش پروژه حاضر راهنما و مددکار این حقیر بودند تشکر و قدر دانی می نمایم. همچنین از استاد بزرگوار جناب آقای دکتر امیر خانی که مشاوره این نوشته را تقبل فرموده و نکات بسیار ارزنده ای را گوشزد نمودند و از استاد گرامی آقای دکتر نبوی که زحمت داوری این رساله را تقبل فرمودند کمال سپاسگزاری را دارم.

از همسر (لیلا) و فرزندان عزیزم (هادی و آرش) که با صبر و بردباری مثال زدنی شان بنده را در طول تحصیل تحمل نمودند صمیمانه سپاسگزاری می کنم.

از همکار دانشمند و دوست بسیار خوبم جناب آقای پرویز فخری که با علوم و دانش غنی خود در پر محتوا شدن این تحقیق کمک شایانی فرمودند و همچنین از اساتید دانشگاه آزاد کلیبر جناب آقای حسین فلاحی مولان و آقای سلطانه علی دوست محمدیان و نیز از تمامی پرسنل شریف و زحمتکش کتابخانه های شهر کلیبر کمال تقدیر و تشکر را دارم.

۱- مقدمه.....	۱
۲- چکیده.....	۲
فصل اول: کلیات.....	۳
۱- طرح مسئله.....	۴
۱-۲-۱- سوالات تحقیق.....	۴
۱-۲-۱-۱- سؤال اصلی.....	۴
۱-۲-۱-۲- سوالات فرعی.....	۴
۱-۳-۱- فرضیه ها.....	۴
۱-۳-۱-۱- فرضیه ی اصلی.....	۴
۱-۴-۱- سابقه و ضرورت انجام تحقیق.....	۵
۱-۴-۱-۱- سابقه انجام تحقیق.....	۵
۱-۵-۱- اهداف تحقیق.....	۸
۱-۶-۱- کاربردهای متصور از تحقیق.....	۸
۱-۷-۱- مراجع استفاده کننده از نتیجه پایان نامه.....	۸
۱-۸-۱- روش انجام تحقیق تحقیق.....	۹
۱-۸-۱-۱- روش و ابزار گردآوری اطلاعات.....	۹
۱-۸-۱-۲- روش تجزیه و تحلیل داده ها.....	۹
۱-۹-۱- قلمرو تحقیق.....	۹
۱-۱۰-۱- جنبه جدید و نوآوری تحقیق.....	۹

۱۱-۱- سازماندهی تحقیق..... ۹

فصل دوم عربستان سعودی..... ۱۱

۲-نگاهی به عربستان سعودی..... ۱۲

۱-۲- تبارشناسی لغوی عربستان..... ۱۲

۲-۲- ساختار و منابع قدرت..... ۱۷

۳-۲- گروههای صاحب قدرت در عربستان..... ۱۷

۲ ۴ ۱ - خانواده سلطنت..... ۱۷

۲ ۴ ۲ - رهبران مذهبی..... ۱۸

۲ ۴ ۳ - قبایل..... ۱۹

۲ ۴ ۴ - بازرگانان..... ۱۹

۲ ۴ ۵ - تکنوکراتهای جدید..... ۱۹

۲ ۴ - جنگ قدرت و آینده سیاسی..... ۲۰

۲-۵- سیاست خارجی عربستان سعودی..... ۲۱

۲-۵-۱- سطح بین المللی..... ۲۱

۲-۵-۲- سطح منطقه ای..... ۲۱

۲-۵-۳- سطح شبه جزیره..... ۲۱

۲-۶- بسترهای شکل گیری سیاست خارجی عربستان..... ۲۱

۲-۶-۱- موقعیت ژئوپولیتیک..... ۲۲

۲-۶-۲- ساختار سیاسی و تصمیم گیری نظام..... ۲۲

۲-۶-۳- عامل اقتصادی..... ۲۲

۲-۶-۴- ایدئولوژی..... ۲۲

۲-۷- اهداف سیاست خارجی عربستان..... ۲۳

۲ ۷ ۱ - موازنه منطقه ای..... ۲۳

- ۲۳..... ۲ ۷ ۴ رهبری جهان اسلام.....
- ۲۳..... ۲-۷-۳-مخالفت و مبارزه با کانون های انقلابی منطقه.....
- ۲۳..... ۲-۴-۷-ترویج آیین وهابیت.....
- ۲۴..... ۲-۸-چشم انداز سیاست خارجی عربستان.....
- ۲۵..... ۲-۹-تقسیم بندی سیاست خارجی عربستان سعودی.....
- ۲۵..... ۲-۹-۱-اصول سیاست خارجی اعلامی.....
- ۲۶..... ۲-۹-۲-اصول سیاست خارجی اعمالی.....
- ۲۷..... ۲-۱۰-تبارشناسی وهابیت در عربستان سعودی.....
- ۲۷..... ۲ ۱۱-زندگی نامه محمد بن عبدالوهاب بنیانگذار فرقه وهابیت.....
- ۳۰..... ۲ ۱۴-مبانی فکری محمد بن عبدالوهاب.....
- ۳۰..... ۲-۱۲-۱-ابن تیمیه.....
- ۳۴..... ۲-۱۲-۲-مستر همفر.....
- ۳۵..... ۲-۱۲-۱-مباحثات همفر و محمد بن عبدالوهاب.....
- ۳۷..... ۲-۱۲-۲-۲-اظهار دعوت و نشر عقاید.....
- ۳۷..... ۲ ۱۴-عملکرد و رویه وهابیان.....
- ۳۹..... ۲-۱۴-۱-مؤلفه های قدرت عربستان سعودی در سیاست جهان.....
- ۳۹..... ۲-۱۴-۱-رهبری جهان اهل سنت.....
- ۳۹..... ۲-۱۴-۲-ثروت و پول عربستان.....
- ۳۹..... ۲-۱۴-۳-نفوذ در میان گروه های تروریستی و افراطی منطقه ای و بین المللی.....
- ۳۹..... ۲-۱۴-۴-عربستان بزرگترین صادر کننده نفت.....
- ۴۰..... ۲-۱۴-۵-عربستان بزرگترین خریدار تسلیحات غرب.....
- ۴۰..... ۲-۱۴-۶-ابزار اعمال فشار غرب در منطقه.....
- ۴۰..... ۲-۱۴-۷-وجود بخش خصوصی قدرتمند در عربستان.....
- ۴۱..... ۲-۱۵-۱-مخالفان داخلی نظام آل سعود.....
- ۴۱..... ۲-۱۵-۱-لیبرالها و بازرگانان.....
- ۴۲..... ۲-۱۵-۲-گروه های سلفی تندرو.....

۴۴شیعیان ۳-۱۵-۲
۴۶نسل جوان آل سعود ۴-۱۵-۲
۴۶عربستان و طرح خاورمیانه بزرگ ۱۶-۲
۴۶نگاهی به خاورمیانه ۱-۱۶-۲
۴۷اصطلاح اروپایی خاورمیانه ۲-۱۶-۲
۴۸چالش ها و تنگناهای کشورهای خاورمیانه ۳-۱۶-۲
۴۹خاورمیانه بزرگ یا جدید ۴-۱۶-۲
۵۴عربستان و جریان بیداری اسلامی ۱۷-۲
۵۶آغاز بیداری اسلامی ۱۸-۲
۶۰آسیب شناسی انقلابات عربی ۱۹-۲
۶۰فقدان رهبری مشخص ۱-۱۹-۲
۶۱عنصر عربیت ۲-۱۹-۲
۶۲ساختار قبیله ای جوامع عربی ۳-۱۹-۲
۶۴فصل سوم: تروریسم و گروه های بزرگ تروریستی
۶۵۱-۳ تروریسم
۶۷۲-۳ بهانه های امریکا جهت مداخله در خاورمیانه
۶۷۱-۲-۳ اسلام سیاسی
۶۸۲-۲-۳ حقوق بشر و دموکراسی
۶۸۳-۳ ریشه ترور در فرهنگ عربی
۶۹۴-۳ معنای لغوی واژه ی ترور
۶۹۵-۳ تفاوت ترور و تروریسم
۷۰۶-۳ تعریف تروریسم
۷۰۷-۳ مفاهیم و تعاریف انواع تروریسم
۷۰۱-۷-۳ ترور سیاسی

- ۳-۷-۲- تروریسم سرکوبگر..... ۷۰
- ۳-۷-۳- تروریسم ایدئولوژیک..... ۷۱
- ۳-۷-۴- تروریسم بین المللی..... ۷۱
- ۳-۷-۵- تروریسم وارداتی..... ۷۱
- ۳-۷-۶- تروریسم انقلابی..... ۷۱
- ۳-۷-۷- تروریسم دولتی..... ۷۱
- ۳-۷-۸- تروریسم انفورماتیک یا سایبری..... ۷۱
- ۳-۷-۹- سوپر تروریسم..... ۷۲
- ۳-۷-۱۰- تروریسم هسته ای..... ۷۲
- ۳-۸-۸- رویکردهای نظری به منشأ و ماهیت تروریسم..... ۷۲
- ۳-۸-۱- نظریه ابزاری..... ۷۲
- ۳-۸-۲- نظریه سازمانی..... ۷۳
- ۳-۸-۲- نظریه فرهنگی..... ۷۳
- ۳-۹- اقدامات سازمان های بین المللی در قبال تروریسم..... ۷۴
- ۳-۱۰- نکات ضعف مصوبات مجمع عمومی در موضوع تروریسم..... ۷۵
- ۳-۱۱- کنوانسیون ها و پروتکل های مربوط به مبارزه با تروریسم..... ۷۵
- ۳-۱۲- ماهیت مبارزه با تروریسم..... ۷۶
- ۳-۱۳- اسلام و تروریسم..... ۷۸
- ۳-۱۴- تروریسم و هویت بخشی جدید اعراب..... ۷۹
- ۳-۱۵- ایدئولوژی تروریسم در خاورمیانه..... ۸۲
- ۳-۱۵-۱- سلفی گری..... ۸۳
- ۳-۱۵-۲- اعتقادات سلفی ها..... ۸۴
- ۳-۱۵-۳- ریشه تکفیر گرایی وهابیت..... ۸۵
- ۳-۱۵-۴- دیدگاه سلفیون در مورد بیداری اسلامی..... ۸۵
- ۳ ۱۵ ۴ + سلفیه جهادی..... ۸۵

- ۳ ۱۵ ۴ ۴ سلفیه معتدل و اخوانی ها..... ۸۶.....
- ۳-۱۵-۳-۳-۴-۳ سلفیه درباری..... ۸۶.....
- ۳-۱۶-۳-۱۶-۳ تروریسم القاعده..... ۸۷.....
- ۳-۱۶-۱-۱-۱۶-۳ پیشینه..... ۸۷.....
- ۳ ۱۶ ۴ وجه تسمیه..... ۸۷.....
- ۳-۱۶-۳-۳-۳ پراکندگی القاعده در جهان..... ۸۷.....
- ۳-۱۶-۳-۱-۳-۱ حضور در سوریه..... ۸۸.....
- ۳-۱۶-۳-۲-۳-۲ حضور در شبه جزیره عربستان..... ۸۸.....
- ۳-۱۶-۳-۳-۳ حضور در شرق افریقا..... ۸۸.....
- ۳-۱۶-۳-۴-۳ حضور در شمال و غرب افریقا..... ۸۹.....
- ۳-۱۶-۳-۵-۳-۵ حضور در اروپا..... ۸۹.....
- ۳ ۱۶ ۴ ۶ حضور در آسیا و حوزه اقیانوس آرام..... ۹۰.....
- ۳ ۱۶ ۴ ۷ حضور در شبه قاره هند..... ۹۰.....
- ۳ ۱۶ ۴ ۸ حضور در افغانستان و پاکستان..... ۹۰.....
- ۳ ۱۶ ۴ ۹ القاعده در یمن..... ۹۱.....
- ۳ ۱۶ ۴ ۱۰ - القاعده در عراق..... ۹۲.....
- ۳ ۱۷ - دولت اسلامی عراق و شام (داعش)..... ۹۲.....
- ۳ ۱۸ - گروه طالبان..... ۹۵.....
- ۳-۱۸-۱-۱-۱۸-۳ زمینه های فکری شبه قاره هند و طالبان..... ۹۵.....
- ۳-۱۸-۲-۲-۱۸-۳ ساختار گروه طالبان..... ۹۷.....
- ۳ ۱۸ ۴ - شکل گیری طالبان و دست های پشت پرده..... ۹۹.....
- ۳-۱۹-۱۹-۳ دلایل اشغال افغانستان از سوی شوروی و سر انجام آن..... ۱۰۰.....
- ۳-۲۰-۲۰-۳ اهداف عربستان و آمریکا در حمایت و سازماندهی طالبان..... ۱۰۲.....
- ۳ ۲۰ ۴ + مهار انقلاب اسلامی ایران..... ۱۰۲.....
- ۳ ۲۰ ۴ ۴ تخریب چهره اسلام و مسلمانان در جهان..... ۱۰۳.....
- ۳ ۲۰ ۴ ۳ مهار قدرت های صاحب نفوذ در آسیای میانه..... ۱۰۳.....
- ۳ ۲۴ - سپاه صحابه..... ۱۰۴.....

فصل چهارم: عربستان و کشورهای هدف تروریسم تحت حمایت آن..... ۱۰۷

۱-۴-۱-عربستان و ایران..... ۱۰۸

۴-۱-۲-انقلاب اسلامی و بازتاب آن در عربستان..... ۱۰۸

۴-۱-۳-عوامل تمهیدی و زمینه ساز نفوذ انقلاب اسلامی در عربستان..... ۱۱۱

۴-۱-۳-۱-عوامل خارجی..... ۱۱۱

۴-۱-۳-۲-عوامل داخلی..... ۱۱۱

۴-۱-۴-بازتاب انقلاب اسلامی بر حکومت و جامعه عربستان..... ۱۱۲

۴-۱-۴-۱-بازتاب انقلاب اسلامی بر حاکمیت آل سعود..... ۱۱۲

۴-۱-۴-۲-بازتاب انقلاب اسلامی بر اسلام گرایان عربستان سعودی..... ۱۱۶

۴-۱-۴-۱-۲-۱-سلفی ها..... ۱۱۶

۴-۱-۴-۲-۲-اخوانی ها..... ۱۱۷

۴-۱-۴-۳-شیعیان..... ۱۱۷

۴-۱-۴-۴-بازتاب انقلاب اسلامی بر گروه های لیبرال عربستان..... ۱۱۹

۴-۱-۴-۴-بازتاب انقلاب اسلامی بر نسل سوم عربستان سعودی..... ۱۱۹

۴-۱-۵-ریشه های اختلاف ایران و عربستان..... ۱۱۹

۴-۱-۵-دلایل روبرویی ایران با سیاست های عربستان..... ۱۲۱

۴-۱-۶-سیاست تطبیقی ایران و عربستان در مواجهه با بیداری اسلامی..... ۱۲۴

۴-۲-عربستان و افغانستان..... ۱۲۷

۴-۲-۱-نگاهی به افغانستان..... ۱۲۷

۴-۲-۲-پیشینه روابط عربستان و افغانستان..... ۱۲۹

۴-۲-۳-عوامل قدرت و نفوذ عربستان در افغانستان..... ۱۳۱

۴-۳-عربستان سعودی و اسرائیل..... ۱۳۲

۴-۳-۱-ریشه یهودی آل سعود..... ۱۳۲

۴-۳-۲-جایگاه دولت تروریستی اسرائیل در سیاست خارجی عربستان سعودی..... ۱۳۳

۴-۴-عربستان و بحرین..... ۱۳۶

- ۱۳۶.....۱-۴-۴-نگاهی به بحرین
- ۱۳۹.....۲-۴-۴-انقلاب بحرین و عربستان
- ۱۴۱.....۳-۴-۴-شاخصه های هویتی انقلاب بحرین
- ۱۴۱.....۴-۴-۴-۱- شاخص اسلامی بودن
- ۱۴۲.....۴-۴-۴-۲- شاخص ضدیت با امریکا و صهیونیسم
- ۱۴۴.....۴-۴-۴-۳- شاخص حرکت مردمی
- ۱۴۷.....۴-۴-۴-۴- ریشه های بحران بحرین
- ۱۵۰.....۵-۴-۵-عربستان و پاکستان
- ۱۵۰.....۴-۵-۱-نگاهی به پاکستان
- ۱۵۰.....۴-۵-۲-سیاست در پاکستان
- ۱۵۱.....۴-۵-۳-نگاهی به اسلام سیاسی در پاکستان
- ۱۵۱.....۴-۵-۳-۱-بریلویی ها
- ۱۵۱.....۴-۵-۳-۲-دیوبندی ها
- ۱۵۱.....۴-۵-۳-۳-اهل حدیث
- ۱۵۳.....۴-۵-۴-روابط خارجی پاکستان و عربستان سعودی
- ۱۵۵.....۴-۵-۶-عربستان و ترکیه
- ۱۵۵.....۴-۵-۱-نگاهی به ترکیه
- ۱۵۶.....۴-۵-۲-جمهوری ترکیه
- ۱۵۶.....۴-۵-۳-ساختار سیاسی و قضایی ترکیه
- ۱۵۷.....۴-۵-۴-سیاست خارجی ترکیه
- ۱۵۹.....۴-۵-۵-روابط ترکیه و عربستان
- ۱۵۹.....۴-۵-۶-۱-حکومت ترکیه
- ۱۶۰.....۴-۵-۶-۲-سقوط حکومت اخوان المسلمین در مصر
- ۱۶۰.....۴-۵-۶-۳-حمایت از کردهای سوریه و عراق
- ۱۶۰.....۴-۵-۶-۴-ادعای رهبری جهان اسلام
- ۱۶۰.....۴-۵-۶-۵-مسئله سوریه
- ۱۶۰.....۴-۵-۶-۶-مسئله عراق
- ۱۶۰.....۴-۵-۶-۷-اختلاف بر سر ایران

۴ ۷ - عربستان و تونس..... ۱۶۱

۴-۷-۱-نگاهی به تونس..... ۱۶۱

۴-۷-۲-انقلاب تونس..... ۱۶۲

۴-۷-۳-نقش عربستان در بحران تونس..... ۱۶۳

۴ ۸ - عربستان و سوریه..... ۱۶۵

۴-۸-۱-نگاهی به سوریه..... ۱۶۵

۴-۸-۲-سیاست خارجی سوریه..... ۱۶۵

۴-۸-۳-روابط عربستان و سوریه..... ۱۶۶

۴-۸-۴-زمینه ها و بسترهای داخلی بحران سوریه..... ۱۶۷

۴-۸-۴-۱-عدم مشارکت سیاسی..... ۱۶۸

۴-۸-۴-۲-ضعف اقتصادی سوریه..... ۱۶۸

۴-۸-۴-۳-حالت فوق العاده در کشور..... ۱۶۸

۴-۸-۴-۴-چالش علویان نسبت به نظام..... ۱۶۹

۴-۸-۴-۵-فاجعه حلب و حماه..... ۱۶۹

۴-۸-۴-۶-حمایت از ایران..... ۱۷۰

۴-۸-۴-۷-شکاف درون حزب بعث..... ۱۷۰

۴-۸-۴-۸-شکست در اعاده سرزمین های تحت اشغال..... ۱۷۰

۴ ۹ - عربستان و عراق..... ۱۷۰

۴-۹-۱-نگاهی به عراق..... ۱۷۱

۴-۹-۲-روابط خارجی عراق و عربستان..... ۱۷۳

۴-۹-۳-زمینه های داخلی بحران عراق..... ۱۷۷

۴-۹-۳-۱-احزاب چپ..... ۱۷۷

۴-۹-۳-۲-بعثی ها..... ۱۷۷

۴-۹-۳-۳-عدم وجود جامعه مدنی..... ۱۷۸

۴-۹-۳-۴-بی تجربگی شیعیان..... ۱۷۸

- ۱۷۸.....۴-۹-۳-۵- خلع امنیتی
- ۱۷۸.....۴-۹-۳-۶- تعلقات قبیله ای و عشیره ای
- ۱۷۸.....۴-۱۰-۱- عربستان و لبنان
- ۱۷۹.....۴-۱۰-۱- تروریسم سعودی در لبنان
- ۱۸۱.....۴-۱۱- عربستان و لیبی
- ۱۸۱..... ۴ ۱۱ + نگاهی به کشور لیبی
- ۱۸۲..... ۴ ۱۱ + وضعیت لیبی بعد از معمر قذافی
- ۱۸۳..... ۴ ۱۱ + گروه های شبه نظامی در لیبی
- ۱۸۳..... ۴ ۱۱ + علل حمایت عربستان از ژنرال حفتر
- ۱۸۴..... ۴ ۱۱ + گروههای انقلابی لیبی و عربستان
- ۱۸۵.....۴-۱۲- عربستان و مصر
- ۱۸۵..... ۴ ۱۲ + نگاهی به مصر
- ۱۸۷..... ۴ ۱۲ + عربستان و اسلام گرایان مصر
- ۱۹۰..... ۴ ۱۳ - عربستان و یمن
- ۱۹۰.....۴-۱۳-۱- نگاهی به یمن
- ۱۹۱.....۴-۱۳-۲- تحولات داخلی یمن و عربستان سعودی
- ۱۹۲..... ۴ ۱۳ + عربستان و انقلاب یمن
- ۱۹۲.....۴-۱۳-۳-۱- سرکوب حوثی ها
- ۱۹۳.....۴-۱۳-۳-۲- حمایت از القاعده یمن
- ۱۹۴..... فصل پنجم : نتیجه گیری
- ۱۹۵.....۵-۱- نتیجه گیری و فرجام بحث
- ۱۹۹..... منابع و مأخذ
- ۲۰۷..... چکیده انگلیسی

با وقوع انقلاب تونس در سال ۲۰۱۱ که به سقوط دیکتاتور این کشور زین العابدین بن علی و فرار وی به عربستان سعودی منجر شد و سرایت آن به کشورهای تحت حکومت های متحد عربستان سعودی چون مصر، لیبی و یمن و... و سرنگونی حاکمان این کشورها و رسیدن موج این روند انقلابی که با شعائر اسلامی و استکبار و استبداد ستیزی همراه بود به مرزهای عربستان سعودی موجب نگرانی عمیق در دل هیأت حاکمه خاندان سعودی و متحدان منطقه ای آن که ساختار و روش حکومتی یکسانی با حکومت های سرنگون شده داشت، گردید. در نتیجه این اعتراض ها و انقلاب ها، سوای از اینکه انقلاب یک کشور مشوق انقلاب در کشوری دیگر می شد ولی اکثر حرکت های انجام شده و لحن شعائر و گفتمان های مطروحه در آنها ملهم از اسلام و انقلاب اسلامی ایران بود، بنابراین به طور رسمی از سوی ایران و محور مقاومت مورد حمایت قرار گرفت.

فعال شدن نیروها و طرفداران ایران به عنوان ام القراء جهان تشیع، در کشورهای انقلابی منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا و به خطر افتادن منافع و حکومت های کشورهای مرتجع عربی و حامیان فرا منطقه ای آنان در جهان اسلام آنان را بر آن داشت تا به مقابله با این فرایند انقلابی و اسلامی در این مناطق پردازند.

سقوط دیکتاتورهای مصر و تونس و دگرگونی شتابان در کشورهای عربی که حتی یک روز پیش از آغاز اعتراضات قابل تصور نبود، الگویی به ملت های عرب داد که بر اساس آن ملت ها می توانند با وحدت و طرح مطالبات روشن در مقابل قدرتمندترین و پلیسی ترین رژیم ها بایستند. ارمغان دگرگونی تونس و تأثیر آن، همان عامل تسریع کننده بود که با ایجاد خود باوری در میان توده ها و نخبگان مخالف عرب، امکان ایجاد تغییر را مطرح می سازد. ترکیب زمینه های تاریخی و تسریع کننده دو عاملی بود که باعث شد پایه های رژیم های عربی یکی پس از دیگری به لرزه در آید و دیکتاتورهای جهان عرب سرنگون شوند (بیدالله خانی: ۱۳۹۲: ۲).

با توجه به اقبال ملت های مسلمان از حرکت های بوجود آمده و هیجان ناشی از سرکار آمدن اسلام گراها در کشورهای انقلابی، محور ارتجاع به سرکردگی عربستان سعودی که خود را برادر بزرگ مجموعه کشورهای شبه جزیره عربستان و ام القراء جهان اهل تسنن محسوب میدارد، را بر آن داشت تا در جهت مقابله با این حرکت های اصیل و وارونه سازی این جریانات و تلخ کردن کام ملت ها از پیروزی های پی در پی به خلق نوع جدیدی از تروریسم خشن، ایدئولوژیک تحت نام اسلام و آموزش و تسلیح تمام عیار نیروها و جریانات تندرو و فرستادن آنها به مصاف انقلابیون و حامیان گفتمان مقاومت و کشورهای محور مقاومت اقدام کنند. که نمونه بارز آن گسیل تروریستها از ۸۳ کشور جهان^۱ به سوریه و عراق جهت نبرد با حکومت های مرکزی این کشورهاست و این جنگ تحمیلی تروریستی را به نام حمایت از انقلاب این کشورها مورد حمایت همه جانبه قرار دهند.

^۱-آمار رسمی وزارت امور خارجه امریکا

چکیده

این پایان نامه به این فرضیه اصلی تحقیق می پردازد که تروریسم در کشورهایی که وقتی طرفداران ایران به عنوان رقیب اصلی منطقه ای و ایدئولوژیک عربستان سعودی، سرکار می آیند یا به عنوان یک محور قدرت در این کشورها عمل می کنند، فعال می شود.

فصل اول؛ به کلیات پژوهش می پردازد و به بررسی و بیان اصول پژوهش شامل بیان مسئله، سؤالات، فرضیه ها، متغیرها، ضرورت، اهداف، جنبه های نوآوری تحقیق، قلمرو تحقیق، روش تحقیق و سازماندهی تحقیق می پردازد.

در فصل دوم؛ تحقیق به شناخت عربستان سعودی از زوایای مختلف می پردازد و نحوه به قدرت رسیدن خاندان آل سعود، شرایط طبیعی و اجتماعی و ساختار جامعه شناختی و قدرت در عربستان سعودی می پردازد.

در فصل سوم رساله به بحث تروریسم و ریشه شناسی آن، انواع تروریسم، مهمترین گروههای تروریستی خاورمیانه، اهداف و رویکردهای آن و جغرافیای فعالیت آنان می پردازد.

در فصل چهارم؛ پژوهش نامه به سیاست خارجی عربستان سعودی در حمایت از تروریسم در مواجهه با دیگر کشورهای جهان اسلام می پردازد که در آنها رویکرد و اعتقاداتی بر خلاف مطامع آل سعود و نزدیک به ایدئولوژی مقاومت اسلامی که منادی بیداری اسلامی و استقلال سیاسی و اقتصادی از قدرت های بزرگ به چشم می خورد.

فصل پنجم؛ نتیجه گیری از پژوهش حاضر است.

واژگان کلیدی: عربستان سعودی، تروریسم، بیداری اسلامی، سیاست خارجی، ایران

فصل اوّل : کلیات

۱- طرح مسئله (تعریف و اهمیت موضوع):

تروریسم در لغت به معنای ایجاد وحشت و هراس در بین مردم است و در اصطلاح سیاسی عبارت است از پیشبرد اهداف سیاسی از طریق کاربرد زور و خشونت و معمولاً حذف رقبا به شیوه ی فیزیکی و غیر قانونی و با شکل های محدود و مخفی و در چارچوب ملی یا فرا ملی و از طریق گروههای کوچک ولی سازمان یافته و گاهی با مساعدت پنهانی یا آشکار دولتی انجام می گیرد.

با توجه به پیدایش نوع جدیدی از تروریسم در منطقه خاورمیانه و جهان اسلام که بر خلاف تعاریف موجود از تروریسم که جمیع مفهومی آنها در تعریف فوق قید شد، در مقیاسی وسیع از لحاظ جغرافیایی، تجهیزات، نیروی انسانی و اهداف و با شیوه های بسیار سازمان یافته و منسجم عمل می کنند و حمایت آشکار و پنهان برخی کشورهای منطقه از آنان، تحقیق حاضر به بررسی این پدیده از زوایای مختلف و سناریوهای متعدد پشت سر آن اهتمام کرده است.

۱-۲- سؤالات تحقیق:

۱-۲-۱- سؤال اصلی:

علل حمایت عربستان سعودی از تروریسم در کشورهای انقلابی عربی چیست؟

۱-۲-۲- سؤالات فرعی:

۱-۲-۲-۱- سیاست عربستان در قبال تحولات اخیر منطقه چیست؟

۱-۲-۲-۲- دلیل بوجود آمدن ائتلاف پادشاهی خاورمیانه ای تحت رهبری عربستان در برابر خیزش های انقلابی چیست؟

۱-۲-۲-۳- پیامدهای ائتلاف پادشاهی های خاورمیانه تحت رهبری عربستان سعودی چه خواهد بود؟

۱-۳- فرضیه ها:

۱-۳-۱- **فرضیه اصلی:** تروریسم یکی از سیاست های اعمالی عربستان در کشورهای اسلامی است وقتی که جریان

های رقیب (طرفداران ایران) به قدرت می رسند، فعال می شود.

۱-۳-۲- فرضیه های فرعی:

۱-۲-۳-۱- عربستان با حمایت از تروریسم در کشورهای انقلابی منطقه سعی در جلوگیری از قدرت یابی نیروهای فعال طرفدار ایران است.

۱-۲-۳-۱- ائتلاف پادشاهی تحت رهبری عربستان در مقابله با خیزش های انقلابی در صدد حفظ ساختار محافظه کاری پادشاهی خود و تحکیم حکومت خود هستند.

۱-۲-۳-۱- پیامد حمایت گسترده کشورهای ائتلاف نامنی بیشتر منطقه و سرایت تروریسم به خود کشورهای آنان خواهد شد.

۱-۴- سابقه و ضرورت انجام تحقیق:

۱-۴-۱- سابقه تحقیق:

دکتر علی عبدالله خانی در کتاب تروریسم شناسی خود به بحثی مفصل در خصوص ریشه های تروریسم، تعاریف انواع تروریسم، نگاه متفاوت کشورها به آن، واکنش سازمان های منطقه ای و بین المللی در قبال این مسئله و نگاه ادیان به آن پرداخته است. در این کتاب سعی شده است به این سؤال جواب داده شود که "کدام مفهوم و چارچوب نظری از تروریسم، اقدام تروریستی و تروریست ضمن برخورداری از اعتبار مناسب در سطح بین المللی یا منطقه ای، بیشتر منطبق بر عقاید اساسی و منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران می باشد؟"

در این کتاب بیشتر به نگاه کشورهای قدرتمند و جایگاه تروریسم در چارچوب منافع ملی این کشورها پرداخته شده و به لحاظ ماهیت مذهبی حکومت ایران به نگاه اسلام از دو منظر اعتقادی اهل سنت و شیعه به مسئله ترور و تروریسم پرداخته است و آراء مختلف و نگاه های گوناگون نسبت به مسئله ترور و تروریسم مفاد و زمینه های تحقیق کتاب مورد اشاره را تشکیل می دهند.

دکتر ابوذر گوهری مقدم در مقاله ای با موضوع "بیداری اسلامی و سیاست خاورمیانه ای امریکا" به بحثی با موضوع بیداری اسلامی و مبارزه با تروریسم می پردازد و علل بوجود آمدن تروریسم را در منطقه وجود عناصر تندرو سلفی - تکفیری و زمینه فقر اقتصادی آن و استراتژی جایگزینی تهدید تروریسم اسلامی به جای کمونیسم به شاخصه سیاست خارجی امریکا در ابتدای هزاره سوم و پس از حوادث ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ می داند و علاوه بر این علل بوجود آمدن تروریسم در خاورمیانه را تنها ناشی از ایدئولوژی افراطی دینی می داند.

میشل شوسو دوفسکی در کتاب " جنگ امریکا با تروریسم" به تحلیل دکترین نظم نوین جهانی پرداخته است و این کتاب نیز بیشتر به جایگاه تروریسم در سیاست خارجی امریکا می پردازد و علل حوادث ۹ و ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ را در موارد ذیل جستجو می کند: